

N:o 175.

Af herr **O. G. Eklund**, om skrifvelse till *Kungl. Maj:t* angående ändring af 22 § i förordningen angående försäljning af vin, maltdrycker m. m.

I nu gällande förordning af 24 oktober 1885 angående försäljning af vin, maltdrycker, kokadt kaffe m. m. stadgas uti § 8 mom. 1.

»Vill någon särskildt utan samband med rättighet till utskänkning af vin eller maltdrycker mot betalning hålla allmänheten tillhanda kokadt kaffe, te, chokolad eller andra tillagade icke spirituösa drycker, göre därom skriftlig anmälan, i stad hos magistraten och på landet hos kommunalnämndens ordförande och länsmannen i orten, med bifogande af betyg om god frejd och uppgift å det ställe, där försäljningen skall äga rum — — — — —».

I fortsättningen stadgas att bevis öfver gjord anmälan skall utan lösen lämnas.

I samma förordnings § 22 mom. 2 stadgas som följer:

»Förordningen skall icke heller gälla Stockholm, utan äger öfverståthållareämbetet, med iakttagande däraf, att försäljning till förtäring på stället af icke spirituösa drycker, om hvilka i denna förordning är fråga, må i hufvudstaden idkas endast efter därtill erhållet tillstånd, i öfrigt med ledning af grunderna för denna förordning, meddela de närmare bestämmelser i ämnet, som kunna anses erforderliga. — — — — —»

Af dessa stadganden framgår, att i hela landet, utom i Stockholm, blott anmälan är tillfylles, när någon vill hålla allmänheten tillhanda kokadt kaffe, te och chokolad eller andra tillagade icke spirituösa drycker, men att hvad beträffar Stockholm, där förordningen endast i hufvuddrag gäller, den inskränkningen göres, att äfven för sådan art af servering fordras tillstånd.

För mig är det alldeles oförklarligt, hvarför denna olikhet mellan landet i öfrigt och Stockholm är stadgad.

Öfverståthållareämbetet har med anledning af den rätt, det erhållit i § 22 mom. 2 utfärdat en kungörelse, daterad 31 mars 1886 (se bil. II), i hvilken öfverståthållareämbetet sammanfattar sin maltdrycksförsäljningsstadga. I dennas § 6 omhandlas här berördt ärende. § 6 lyder:

»1. Vill någon särskildt, utan samband med rättighet till utskänkning af vin och maltdrycker, mot betalning hålla allmänheten tillhanda kokadt kaffe, te, chokolad eller andra tillagade icke spirituösa drycker, göre därom hos öfverståthållareämbetet skriftlig ansökan samt bifoge betyg om god fräjd och uppgift å det ställe, där försäljningen skall äga rum, hvarefter öfverståthållareämbetet, med hänsyn jämväl till lokalens beskaffenhet, meddelar beslut, om ansökningen bifalles eller icke. Hvarje gång försäljningsställe ombytes, skall därom göras anmälan hos öfverståthållareämbetet, som pröfvar huruvida den föreslagna nya lokalen må för ändamålet användas.

2. Öfverståthållareämbetets beslut i nu angifna hänseende må klagan ej föras».

Genom mom. 2 af denna § blir den sökande helt och hållet hemfallen under öfverståthållareämbetets godtycke, alldenstund klagan icke får ske.

Känt är också, att det i Stockholm är hardt när omöjligt att få tillåtelse att öppna en servering, hvare enbart kaffe, te, chokolad eller andra tillagade icke spirituösa drycker tillhandahållas allmänheten. Ansökningen om att få öppna Sturebuffén, det allmänt kända första klassens absolutistkaféet, möttes upprepade gånger af afslag; och det var först efter högtståendes påtryckning, som öfverståthållareämbetet äntligen lämnade bifall till kafféets öppnande.

Samme högtstående persons inskridande kräfdes också, innan det i fjol lyckades herr J. F. Hellman, ene innehafvaren af de likaledes allmänt kända Eva Hellmans matsalar i Stockholm, att få tillstånd att i samband med hotellrörelse i nykterhetssällskapet templarordens egendom 5 Bryggaregatan anordna en på absolutistisk grund ordnad servering. Nämda nykterhetssällskap hade inköpt egendomen ifråga för att där inreda samlingssalar och nykterhetshotell med ej mindre än 53 rum och fyra större matsalar. Herr Hellman hade hyrt hotellrummen och matsalarne samt förbundit sig att inom egendomen icke servera andra drycker än kaffe, te, chokolad eller andra tillagade icke spirituösa drycker samt — om tillstånd därtill kunde erhållas — maltdrycker innehållande *lägre än 2¹/₄ volymprocent alkohol*. Här gjordes af templarorden, som synes, en kraftig ansats att få fram en i stor stil anlagd med ölkaféerna och krogarne konkurre-

rande absolutistisk servering, men öfverståthållareämbetet sade upprepade gånger nej, churu någon anmärkning mot sökanden ej fanns och lokalerna, som voro under byggnad, af poliskommissarien förklarades blifva *mycket rymliga* och för *ändamålet synnerligen lämpliga*. Poliskommissarien tillkännagaf tillika i sin rapport, att i omkringliggande trakt finnes ej mindre än 11 kaféer — naturligtvis med ölserveringsrättigheter; och det torde ha varit denna omständighet, som föranledde polismyndigheterna att afslå den gjorda ansökningen. Den omständigheten att sökanden begärde att få servera äfven svagdricka — en tillåtelse, som ju af öfverståthållareämbetet icke kunde medgifvas på annat sätt än genom att lämna tillståndet enligt § 2 af ämbetets kungörelse, hvilket sökanden alternativt begärde — torde icke hafva kunnat alstra någon tvekan hos öfverståthållareämbetet om karaktären af den i frågavarande serveringen, alldenstund sökanden företedde klara och tydliga handlingar på, att här uteslutande vore fråga om en serveringslokal, där icke under några omständigheter rusdrycker finge förekomma. Bland dessa handlingar förefanns en förordsskrifvelse, hvori undertecknarne, däraf många af Klara församlings mest aktningvärda män med kyrkoherden i spetsen, förklarade, att de »*med hänsyn till den kända bristen på lokaler af sistnämnda art*» (matsservering utan rusdrycker) på det lifigaste förordade ansökningen. Utom af kyrkoherden *A. Strandell* var denna rekommendationsskrifvelse undertecknad af *Th. Nordström*, generaldirektör, *John Bernström & C:o*, för *aktiebolaget Centraltryckeriet Erik Oldenburg*, *August Lehman*, för *instruktionsapoteket Nordstjärnan Otto Bjurling*, *Allan Strömberg*, legitimerad läkare, *Harald Sohlman*, redaktör, *Frith. Hellberg*, direktör för Iduns hofboktryckeri, för *mjölkbolaget Audumbla R. W. Sjögren*, *Wilhelm Waldén*, verkställande direktör, för *Nordiska Acetylenbolaget C. J. Lundström*, m. fl.

Äfvenså lämnades förord från kungl. flottans station härstädes, med hvilken herr Hellman träffat aftal att i samband med sin matsservering anordna »en utbildningsskola för flottans kockar», hvilken skola, som hade ett rent allmänt intresse, icke kunde öppnas, därest ej serveringsrätt erhöles.

Då dessa rekommendationshandlingar företeddes, afvisades de af polismästaren helt kategoriskt med förklaring, att bifall aldrig skulle lämnas — en ståndpunkt som emellertid, sedan den högstående personen uppträdt som medlare, mycket hastigt frånträdde.

Ännu ett exempel vill jag anföra. Då de handlingar, som röra denna senare ansökning, enligt hvilken det aldrig begärdes tillstånd att få servera andra drycker än kokadt kaffe, te, chokolad eller andra tillagade icke spirituösa drycker, äro synnerligen belysande, låter jag dem som bilaga åtfölja min motion. Af dessa framgå tydligt, att det icke fanns någon som hälst formell anledning till de upprepade afslag, som gåfvos, och man kan efter genomläsande af dem ej komma till annan uppfattning än att det är antingen motvilja för absolutistiska kaféer eller omsorg för de i kringliggande trakt varande ölkaféerna som diktera polismyndigheternas ståndpunkt. Den man, som i detta fall ansökte, hade ingen högt framstående förespråkare, ej heller voro på hans företag nedlagda så stora kostnader, att det som i förstnämnda fallet var absolut nödvändigt att gå till det yttersta för att vinna målet.

De anförda exemplen — och flere skulle kunna åberopas — visa tydligt, att den rätt, som i § 22 mom. 2 af gällande förordning tillerkännes öfverståthållareämbetet, i allra högsta grad försvårar, ja rent af omöjliggör alla försök att i Stockholm få tillstånd kaféer och matserveringsställen, hvarest rusdrycker ej få förekomma. Detta förhållande är så mycket mera upprörande, som förordningen hvad hela landet beträffar, således såsom allmän regel, fastslår, att för sådan art af servering icke behöfves annat än en anmälan af kvalificerad person och det i Stockholm — måhända i högre grad än annorstädes — behöfs så många absolutistiskt ordnade serveringslokaler som möjligt.

Då jag icke kan finna något rimligt skäl hvarför en undantagsbestämmelse för Stockholm i här berördt hänseende fortfarande skall vara tillfinnandes, hemställer jag,

att Riksdagen måtte besluta, att hos Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t i kungl. förordningen den 24 oktober 1885 angående försäljning af vin och maltdrycker göra den förändring, att ur dess § 22 mom. 2 uteslutes bestämmelsen, att försäljning till förtäring på stället af icke spirituösa drycker må i hufvudstaden idkas endast efter därtill erhållet tillstånd.

Stockholm den 10 febr. 1904.

Oskar Eklund.

Bil. I.

Till öfverståhållareämbetet.

Undertecknad får härmed underdånigast anhålla om tillstånd att i Jakobs förs., kvarteret Sparfven med gårdsn:r 2 Lutternsgatan och 30 Norrlandsgatan, från och med första Oktober 1903 i enlighet med förordningens § 6 få mot betalning hålla allmänheten tillhanda kokadt kaffe, te, chokolad samt andra tillagade icke spirituösa drycker.

Vill nämna, att lokalen, ljus och luftig med 3:ne ingångar, kommer att inredas efter alla fordringar, som ställas på en nutida förstklassig kafélokal samt att i nykterhetens och moralens intresse ordning och snygghet kommer att noga upprätthållas. Med den mångåriga erfarenhet jag besitter i denna branch, anser jag mig kunna uppfylla de fordringar och skyldigheter som ställas å mig för rörelsens bedrifvande.

Stockholm den 12 maj 1903.

Charles Oscar Arwedsson.

Frejdebevis bifogas.

Frejdebevis.

Att vaktmästaren Karl Oskar Arwedsson, född den 4 nov. 1858, åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar. Hedvig Eleonora församling i Stockholms stad den 12 maj 1903, C. A. Rehn, past.-adj.

Rekommendationer.

Undertecknad, som personligen känner hr Ch. O. Arwedsson såsom synnerligen lämplig att förestå en kaféerörelse, tillåter sig härmed att vördsamt förorda hans ansökan att få i huset n:r 2 Lutternsgatan och 30 Norrlandsgatan, kvarteret Sparfven, upprätta ett s. k. absolutistiskt nykterhetskafé, i hvilket hvarken vin eller maldrycker skola serveras.

Stockholm den 12 maj 1903. Oskar Eklund. Boktryckare, ledamot af Riksd. II Kammare.

I ofvanstående instämna C. J. Hammarström, ledamot af Riksdagens II Kammare.

Undertecknad, som anser att upprättande af nykterhetskaféer är af stor betydelse, instämmer till fullo i ofvanstående hemställan. Stockholm den ¹⁴/₅ 1903, G. H. von Koch, Redaktör.

Undertecknad, som anser upprättande af nykterhetskaféer synnerligen angeläget, instämmer likaledes i ofvanstående hemställan. Stockholm den 14 maj 1903, Edv. Wavrinsky.

Herr Charles O. Arwedsson, som sedan 1899 års slut skött föreståndarebefattningen vid Casselska donationshuset härstädes, lämnas nu, då han anmält

sig ämna söka annan förmånligare plats, det vitsord, att han till allmän belåtenhet handhaft denna befattning; och då han iakttagit ett redbart, nyktert och hedrande uppförande, är det mig ett sant nöje att herr Arwedsson till det bästa rekommendera. Grängesberg den 23 januari 1902. A. E. Salwén.

Stockholms polis 6:te distrikt.

Rapport.

Fredagen den 22 maj 1903.

I hosföljande ansökan anhåller vaktmästaren *Charles Oskar Arwedsson* om tillstånd att från och med den 1 oktober 1903 i enlighet med § 6 öfverståthållareämbetets kungörelse den 31 mars 1886 få i en af honom förhyrd lokal i huset *n:r 2 Lutternsgatan* mot betalning tillhandahålla allmänheten kokadt kaffe, te, chokolad eller andra icke spirituösa drycker.

Lokalen är belägen å nedra botten inom ofvannämnda egendom och består, enligt bifogad ritning, af ett större rum jämte kök med tvänne ingångar direkt från gatan, den ena från hörnet af Norrlands- och Lutternsgatan och den andra från Lutternsgatan.

Mellan rummet och köket är medels träväggar afskildt ett mindre rum, afsedt till skänkrum. Den är för ändamålet lämplig. Närmast belägna utskänkingsställen äro i huset *n:r 25 A Norrlandsgatan* (goddtemplarlokal) och efter § 3 i huset *n:r 1 Lutternsgatan* (kafé) och *n:r 19 Birger Jarlsgatan* (konditorirörelse) samt efter § 2 i huset *n:r 20* (charkuteriaffär) *n:r 25* (café) och *29 Norrlandsgatan* (folkkök).

Mot sökanden finnes intet att anmärka.

Med hänsyn därtill, att förut finnes i nära granskap flere liknande rättigheter och i omedelbar närhet, i huset *n:r 25 Norrlandsgatan* efter § 6 sagda kungörelse, kan nu sökta rättighet ej anses af behovet påkallad, hvarför jag vördsamt får afstyrka bifall till ansökan. Stockholm som ofvan. Ernst Lundbäck.

Öfverståthållareämbetet för polisärenden.

Resolution.

Öfverståthållareämbetet, som tagit handlingarnes innehåll i öfvervägande, finner icke skäl bifalla ansökningen.

Stockholm den 22 maj 1903.

Teodor Hintze.

Erik Bodman.

Lösen tre kronor.

Till Öfverståthållareämbetet.

Undertecknad får härmed vördsamt än en gång hos öfverståthållareämbetet göra anhållan om att i Jakobs församling, kvarteret Sparfven med adressnummer 2 Lutternsgatan och 30 Norrlandsgatan, få från och med den 1 instundande oktober inrätta s. k. absolutistiskt nykterhetskafé och således i enlighet med öfverståthållareämbetets kungörelse ang. serveringsrättigheter § 6 hålla allmänheten tillhanda kokadt kaffe, te, chokolad, samt andra tillagade icke spirituösa drycker. Jag vågar göra förnyad framställning härom, ehuru min föregående ansökan af 12 maj 1903 genom öfverståthållareämbetets resolution af 22 maj s. å. afslogs, i den förhoppning, att öfverståthållareämbetet än en gång ville taga ansökningen under öfvervägande.

I poliskommissarie Lundbäcks rapport ¹¹⁶⁹/₁₉₀₅, som återfinnes bland de handlingar, som tillhöra min föregående ansökan och hvilka samtliga här bifogas, konstaterar kommissarien, att den ifrågasatta lokalen är för ändamålet fullt lämplig. Vidare förklarar han, att mot min person intet är att anmärka. Att ansökningen likväl afslogs, torde sålunda uteslutanda bero på hvad kommissarien vidare anför, nämligen att i betraktande af att flere »utskänkningsställen» finnas i närheten, den sökta rättigheten ej kan anses af behovet påkallad.

Närgränsande utskänkningsställen äro, meddelas i poliskommissariens utlåtande: 25 A Norrlandsgatan (goodtemplarlokal), n:r 1 Lutternsgatan (kafé), n:r 19 Birger Jarlgatan (konditori) och enligt § 2 20 Norrlandsgatan (charkuteri) och 29 samma gata (folkkök). Af dessa torde emellertid goodtemplarlokals servering såsom förekommande endast under de aftnar, då möten där pågå, endast afse att betjäna medlemmarne i där sammanträdande föreningar och icke att fylla allmänhetens behof. Charkuteriaffären och folkköket torde icke håller få räknas till kaféerna — det senare skall ju för öfrigt upphöra. Hvad konditoriet beträffar, besökes detta nästan uteslutande af de bättre klasserna och mindre för serveringens skull än för de fina bakverk, som där hållas till handa. Återstår således endast ett verkligt kafé i närheten (1 Lutternsgatan). Men äfven om man går ut ifrån, att samtliga de uppräknade lokalerna äro likställda med kaféer och att antalet är så stort, att behovet af sådana kan anses fyllt, så kan detta icke gälla i annat fall, än då fråga är om inrättande af nya, fullt likartade serveringar. Denna uppfattning är däremot icke tillämplig i afseende på serveringar af annan natur. Att tillgången på berusande drycker i trakten minst motsvara »behovet», inser äfven jag till fullo, och just denna omständighet har för mig och dem, som stå bakom mig, utgort ett skäl för att som en motvikt mot de rusdrycksserverande kaféerna söka få inrättadt ett absolutistiskt sådant, hvarigenom skulle

dels utföras ett praktiskt nykterhetsarbete, hvilket alla, ej minst myndigheterna, förorda såsom nödvändigt vid sidan af det teoretiska;

dels till någon del fylla ett bland hufvudstadens många tusen nykterhetsvänner med skärpa framträdande behof att få serveringslokaler, afsedda för dem och så ordnade, att deras smak tillfredsställes — å de ölserverande kaféerna har man i regel föga hänsyn för nykterhetsvännernas smak; hufvuddrycken å dessa är öl;

dels minska frestelserna för de åt nykterhets-saken nyvunna, som ofta återgå till rusdrycksbruk endast till följd af, att de icke ha någon möjlighet att få mat och dryck på andra än rusdrycksserverande mat- och kafélokaler; och *dels* bidra att i en sund riktning ändra smak- och lefnadsvanor hos befolkningen i den omgifvande trakten, ty äfven de, som icke besöka ett absolutistiskt kafé, påverkas af dess blotta tillvaro och bärkraft, likasåväl som nykterhetsrörelsen i landet påverkat den allmänna uppfattningen och således berört äfven dem, som icke själfva deltagit i nykterhetsarbetet.

Dessa synpunkter ha också till fullo uppskattats i flera af våra större landsortsstäder. Ingenstädes där har en ansökan om rätt att öppna absolutistiskt ordnad kafé mötts med svaret: »enär det finnes rusdrycksserverande kaféer i tillräcklig mängd behöfs intet absolutistiskt kafé», utan man har där fullt logiskt kommit till en motsatt slutledning, nämligen att just därför att det finnes så många lokaler, där rusdrycker serveras, bör som en motvikt äfven upprättas absolutistiska serveringslokaler.

Sammalunda ock i England, där det stora Coffee-House-bolaget med myndigheternas medverkan och bifall fått i krogarnes närhet inrätta absolutistkaféer.

Man har i öfverståthållareämbetet sagt mig, att om jag inköpte ett af kaféerna i närheten, skulle det icke nekas mig att få den sökta rättigheten. Oafsedt den omständigheten, huruvida något kafé till rimligt pris kan få köpas, innebär en sådan lösning af frågan i själfva verket en premiering af de rusdrycksserverande kaféerna på de icke rusdrycksserverandes bekostnad och därjämte en kostnad, orimlig och fullkomligt värdelös för ett kafé, som *icke* ville begagna rätten att få servera rusdrycker och som skall ordnas efter i den viktigaste detaljen alldeles motsatt princip.

Med anförande af dessa skäl vågar jag vördsamt ånyo ställa min sak under ompröfning med ödmjuk anhållan, att öfverståthållareämbetet ville medgifva mig den sökta rättigheten, då mot mig personligen intet är att invända, den föreslagna lokalen fullt lämplig och inrättande af ett absolutistiskt kafé måste anses fylla ett verkligt behöf för de många tusen nykterhetsvänner, som finnas i hufvudstaden och hvilka äfven behöfva mat och dryck, äfvensom hafva stöd i den allmänna uppfattningen, att nykterhetsarbetet icke uteslutande bör vara teoretiskt utan äfven taga sig uttryck i praktiska anordningar, till hvilka utan tvifvel absolutistkaféer i främsta rummet kunna hänföras. Stockholm den 24 juli 1903.

Charles O. Arwedsson.

Stockholms polis 6:te distrikt.

Rapport.

Tisdagen den 28 juli 1903.

I bifogade ansökan anhåller vaktmästaren Charles Oskar Arwedsson ånyo om tillstånd att från och med den 1 Oktober 1903 i enlighet med § 6 öfverståthållareämbetets kungörelse den 31 mars 1886 få i en lokal å nedra botten

i huset n:r 2 vid Lutternsgatan och 30 Norrlandsgatan mot betalning tillhandahålla allmänheten kokadt kaffe, te, chokolad eller andra icke spirituösa drycker.

Den 22 maj detta år afslog öfverståthållareämbetet en af sökanden gjord begäran om enahanda rättighet i samma hus. Sedan dess har ingen förändring skett i närliggande serveringsställens belägenheter.

Sökandens i ansökningen förekommande uppgift om, att det i huset n:r 29 Norrlandsgatan varande folkököket, hvilket är beläget midt emot den nu afsedda lokalen, skall upphöra, äger ingen grund, enär ägaren af sagda hus för kort tid sedan vid tillfälle, då innehafvaren af folkököksrörelsen sökt att få förflytta sin därmed förenade utskänkningsrättighet till annan lokal, förklarar, att han fortfarande ämnade använda folkökökslokalen, som är till sådan dyrbart inredd, till samma ändamål.

Äfven med tagen hänsyn till hvad sökanden framhållit angående det för nykterhetsrörelsen gagnande att inrätta nykterhetskaféer, torde det dock icke vara tillrådligt att förlägga ett flertal offentliga näringsställen af hvad slag de än vara må tätt intill hvarandra.

Bättre och lämpligare plats än den nu ifrågasatta finnes nog utan svårighet att tillgå.

Undertecknad får därför, jämväl med åberopande af hvad förut i ärendet anförts, vördsamt fortfarande afstyrka bifall till ansökan.

Stockholm som ofvan.

A. E. Carlsson.

Öfverståthållareämbetet för polisärenden.

Resolution.

Öfverståthållareämbetet, som tagit handlingarnes innehåll i öfvervägande, finner icke skäl bifalla ansökningen.

Stockholm den 28 juli 1903.

Teodor Hintze.

H. O. Frick.

Lösen 3 kronor.

Bil. II.

Öfverståthållareämbetets kungörelse, angående dels villkoren för rättighet att i Stockholm, till förtäring på stället, försälja vin, maldrycker, kokadt kaffe och andra tillagade, icke spirituösa drycker, dels och de ordningsstadganden, hvilka vid rörelse af nämnda beskaffenhet böra iakttagas.

Gifven Stockholm den 31 mars 1886.

På grund af hvad i Kungl. Maj:ts nådiga förordning ang. försäljning af vin, maldrycker, kokadt kaffe och andra tillagade icke spirituösa drycker är vordet i afseende å hufvudstaden föreskrifvet, har öfverståthållareämbetet, med upphäfvande af dess den 25 februari 1875 och den 17 januari 1877 i detta ämne utfärdade kungörelser, funnit skäligt i förevarande hänseende stadga och förordna som följer:

§ 1.

1) Ej må någon, utan att hafva därtill jämlikt denna kungörelse förvärfvat rättighet, i Stockholm till förtäring på stället sälja vin, maldrycker, kokadt kaffe, té, chokolad eller andra tillagade, icke spirituösa drycker, med undantag för de fall, hvarom här nedan i denna § sägs.

2) Den, som förvärfvat rättighet till utskänkning af brännvin, vare ock berättigad att sälja vin, maldrycker, kokadt kaffe, té och chokolad samt andra tillagade, icke spirituösa drycker att på stället förtäras.

3) Vunnen rättighet att till förtäring på stället sälja vin skall anses jämväl innefatta befogenhet att på enahanda sätt sälja malt- och andra icke spirituösa drycker.

4) Förvärfvandet af rättighet att till förtäring på stället sälja maldrycker medför rätt att på enahanda sätt sälja andra icke spirituösa drycker, med undantag af vin.

§ 2.

1) Den, som, utan att äga rätt till utskänkning af brännvin, vill, i sammanhang med värdshusrörelse, vid måltider hålla spisande gäster tillhanda vin eller maldrycker, göra skriftligen därom ansökan hos öfverståthållareämbetet samt foga vid ansökningen betyg om god fräjd jämte uppgift om läget af det ställe, där utskänkningen skall äga rum. Efter inhämtad upplysning om sökan-

dens lämplighet att utskänkningen förestå samt om lokalens beskaffenhet meddelar öfverståthållareämbetet beslut, om ansökningen bifalles eller icke. Innehafvare af sådan utskänkningsrätt åligger att vid ombyte af utskänkningsställe därom på förhand göra anmälan hos öfverståthållareämbetet, som, efter undersökning af den föreslagna nya lokalens läge och beskaffenhet, beslutar, huruvida den må för ändamålet användas.

2) Tillåtelse till sådan utskänkning, som afses i 1:sta mom., meddelas endast tills vidare och så länge öfverståthållareämbetet icke finner skäl att den gifna tillåtelsen återkalla.

3) Öfver öfverståthållareämbetets beslut, hvarigenom ansökning af ifrågasvarande beskaffenhet afslås eller meddeladt tillstånd återkallas, må klagan ej föras.

§ 3.

Rättighet att annorlunda eller i vidsträcktare omfattning än i 2 § 1 mom. sägs, dock utan samband med utskänkning af brännvin, till förtäring på stället tillhandahålla allmänheten vin eller maltdrycker kan ock, med de undantag och inskränkningar, hvarom här nedan stadgas, af öfverståthållareämbetet beviljas, hvarje gång för högst 3 år, och kommer i detta fall försäljningsåret att räknas från den 1 oktober.

§ 4.

1) Inom första hälften af april månad lämnar öfverståthållareämbetet stadsfullmäktige summarisk uppgift å de rättigheter till utskänkning af vin och maltdrycker, hvilka på grund af 3 § meddelats för tid, den där före ingången af nästa försäljningsår icke tilländalöper, med yttrande, huruvida, enligt öfverståthållareämbetets åsikt, nya rättigheter till utskänkningsrörelse enligt sagda § böra för tiden från nästa försäljningsårs början beviljas, i hvilket fall öfverståthållareämbetet afgifver förslag om de nya utskänkningsstälernas antal. Sedan stadsfullmäktige i ämnet sig utlåtut, meddelar öfverståthållareämbetet beslut såväl härom som ock, därest så skulle anses nödigt, i fråga om den trakt af staden, där hvarje utskänkningsställe finnas må, hvarefter öfverståthållareämbetet kommer att utfärda kungörelse med tillkännagifvande, därest nya utskänkningsrättigheter skola beviljas, att de, hvilka önska att för den af öfverståthållareämbetet bestämda tid af högst 3 år förvärfva någon af ifrågasvarande rättigheter, äga att före juli månads utgång till öfverståthållareämbetet ingifva skriftliga ansökningar, åtföljda af betyg om god fräjd samt uppgift om läget och beskaffenheten af det ställe, där utskänkningen skall idkas; blifvande i sammanhang med nu omförmälda utskänkningsrättigheter till hugade sökande utbudne jämväl de utskänkningsrättigheter, dem öfverståthållareämbetet, efter stadsfullmäktiges hörande, finner skäligt låta i uppsagde, förverkade eller eljest upphörde rättigheters ställe under nästföljande försäljningsår utöfvas.

2) Härefter och sedan öfverståthållareämbetet inhämtat upplysning om sökandens lämplighet att utskänkningen förestå samt om lokalens beskaffenhet, meddelar öfverståthållareämbetet beslut öfver de ingifna ansökningarne och utfärdar för den eller dem af sökandena, hvilkas ansökningar bifallas, tillståndsbref, med utsättande af den tid, hvarunder, och det ställe, hvarest utskänkningen

må utöfvas, äfvensom af de föreskrifter i öfrigt, som till god ordnings befrämjande kunna finnas nödige. Den, hvars ansökning icke blifvit bifallen, äger ej rätt att däröfver föra klagan.

3) Ombyte af utskänkningsställe under den tid, för hvilken utskänkningsrättighet är förlänad, må ej ske med mindre öfverståthållareämbetet därtill lämnar bifall.

§ 5.

Å passagerarefartyg, hvars rederi har sitt hufvudsäte i Stockholm, så ock där, hvarest utskänkning af vin eller maltdrycker af annan anledning ifrågakommer att under endast någon del af året utöfvas, kan för bestämd tid, kortare än år, rättighet till sådan utskänkning erhållas, hvarom vederbörande hafva att hos öfverståthållareämbetet göra ansökan.

Utskänkning å passagerarefartyg må endast äga rum till förtäring ombord å fartyget och må, under det fartyget ligger i hamn eller vid land, allenast ske till besättningen och till dem, som i fartygets restaurationslokal intaga måltid; ägande öfverståthållareämbetet att jämväl i öfrigt beträffande utskänkningsföreskrifva de inskränkningar, som kunna finnas erforderliga.

(Öfverståth.-ämb. kung. d. 30 sept. 1893.)

§ 6.

1) Vill någon särskildt, utan samband med rättighet till utskänkning af vin eller maltdrycker, mot betalning hålla allmänheten tillhanda kokadt kaffe, té, chokolad eller andra tillagade, icke spirituösa drycker, göra därom hos öfverståthållareämbetet skriftlig ansökan samt bifoge betyg om god fräjd och uppgift å det ställe, där försäljningen skall äga rum, hvarefter öfverståthållareämbetet, med hänsyn jämväl till lokalens beskaffenhet, meddelar beslut, om ansökningen bifalles eller icke. Hvarje gång försäljningsställe ombytes, skall därom göras anmälan hos öfverståthållareämbetet, som pröfvar, huruvida den föreslagna nya lokalen må för ändamålet användas.

2) Öfver öfverståthållareämbetets beslut i nu angifna hänseende må klagan ej föras.

§ 7.

Tillstånd att vid marknad, så ock vid läger eller annat vapenöfningsmöte, där trupp är för flere dagar sammandragen, utskänka vin eller maltdrycker i större omfattning än i 22 § sägs eller idka sådan försäljning, hvarom i 6 § är fråga, kan af öfverståthållareämbetet meddelas, hvad angår läger och annat vapenöfningsmöte dock endast uppå framställning af vederbörande militärchef.

§ 8.

Sådan utskänknings- och försäljningsrätt, som i denna kungörelse afses, må icke utan öfverståthållareämbetets tillstånd å annan öfverlätas.

§ 9.

Vid meddelande af sådan rättighet, hvarom i denna kungörelse är fråga, gäller i allmänhet såsom regel, att utskänkings- eller försäljningsställe icke må inrättas

- 1) i aflägsna eller mindre bebyggda delar af den egentliga staden;
- 2) vid gränd eller trång och mörk gata eller där det är med svårighet förenadt att utöfva tillräcklig polisuppsikt;
- 3) i närheten af annat likartadt försäljningsställe.

§ 10.

Utskänkings- eller försäljningslokal bör vara ljus och rymlig, icke sakna utväg till luftväxling samt, om lagad mat skall tillhandahållas, vara försedd med kök och erforderlig inredning för intagande af måltid på stället; beroende på pröfning af öfverståthållareämbetet, om i särskildt fall undantag i något af dessa hänseenden må kunna medgifvas.

§ 11.

Den, som idkar handel i öppen bod, kan ej undfå tillåtelse att till förtäring på stället sälja, vare sig, enligt 2 eller 3 §, vin eller maltdrycker, eller öfriga i 6 § omförmälde, icke spirituösa drycker. Ej heller må sådana drycker, utan betalning, i boden utlämnas till förtäring på stället vid ansvar af böter från och med fem till och med tjugu kronor.

§ 12.

1) Den, som utan att hafva i stadgad ordning därtill erhållit rättighet, utskänker vin eller maltdrycker, böte första gången från och med fem till och med femtio kronor och andra gången från femtio till och med ett hundra kronor. Sker det tredje gången eller oftare, vare böt från ett hundra till och med två hundra kronor. Har förbrytelse, hvarom nu är sagdt, skett å sön- eller helgdag, ökas straffet med böter från och med fem till och med tjugufem kronor.

Idkar någon sådan försäljning, som i 6 § är nämnd, utan att hafva därtill undfått tillstånd, eller öfverskrider någon den rättighet till sådan försäljning eller till utskänkning af vin eller maltdrycker, han erhållit, eller tillåter sig den, som till dylik försäljning eller utskänkning är berättigad, att göra ombyte af försäljnings- eller utskänkingsställe, utan att han därtill, enligt stadgandena i 2, 4 och 6 §§, på förhand utverkat sig tillstånd, böte från och med fem till och med tjugu kronor.

2) Varder någon, hvilken idkar sådan utskänkning eller försäljning, som afses i denna kungörelse, beträdd med olaglig försäljning af brännvin, dömes, utom till ansvar därför enligt lag, förlustig sin utskänkings- eller försäljningsrätt efter denna kungörelse.

3) Den, som vid utskänkning af maltdrycker eller sådan försäljning, som omnämnes i 6 §, utan erhållen tillåtelse utskänker vin till förtäring på stället, hafve, utom bötespåföljden enligt 1 mom. af denna §, sin utskänkings- eller försäljningsrätt förverkat.

4) Fortsätter någon sin rörelse, sedan tillstånd därtill, enligt 2 § 2 mom., återkallats eller förbud däremot, jämlikt 14 § 1 mom., honom delgifvits eller han blifvit af domstol dömd sin näringsrätt förlustig, böte dubbelt emot hvad i 1 mom. för hvarje fall är sagdt.

§ 13.

Därest, sedan vin eller maltdrycker blifvit köpta hos den, som idkar handel med dylika drycker, utan att vara berättigad dem till förtäring på stället afyttra, dessa drycker varda i närheten af försäljningstället förtärda å område, hvaröfver säljaren äger förfoga, skall han, om det sker med hans vetskap, anses och straffas såsom den där utöfvat olaga utskänkning af sådana drycker.

Lag samma vare, om sådana drycker, utan betalning, i boden utlämnas till förtäring på stället.

§ 14.

1) Visa sig oordningar på utskänkingsställe eller sådant försäljningsställe, som i 6 § sägs, eller bedrifves därstädes osedlighet och sådant, oaktadt skedd erinran från öfverståthållareämbetet, fortfar, så att rörelsens innehafvare anses icke vara lämplig att densamma vidare förestå, ankommer det på öfverståthållareämbetet att, efter det rättighetens innehafvare blifvit hörd, förbjuda rörelsens fortsatta bedrifvande.

2) Den, hvilken sålunda genom laga kraft ägande beslut förbjudits fortsätta rörelsen eller som, jämlikt 12 §, dömts sin näringsrätt förlustig, kan sedermera icke erhålla tillstånd till utöfvande af sådan näring, som i denna kungörelse omförmäles, innan ett år förflutit, sedan förbudet honom delgafs eller beslutet om näringsrättens förlust vann laga kraft.

3) Förekomma oordningar å utskänkings- eller försäljningsställe utom stadens planlagda område vid marknad, läger eller annat vapenöfningsmöte, mönstring eller annan till folksamling föranledande förrättning eller då eljest större folksamling äger rum, kan polismyndigheten, därest oordningarna oaktadt skedd erinran fortfara, omedelbarligen förbjuda och, om förhållandet sådant påkallar, förhindra utskänkningens eller försäljningens fortsättande vid tillfället.

(Öfverståth.-ämb. kung. d. 1 dec. 1892.)

§ 15.

1) Håller någon vin eller maltdrycker för afhämtning till salu och visar sig, att genom försäljning oloflig utskänkning främjas eller oordningar eljest föranledas, kan öfverståthållareämbetet för viss tid eller för alltid förbjuda honom all vidare försäljning af nämnda drycker eller stadga sådana inskränkningar i afseende å försäljningen, som må finnas af omständigheterna påkallade; dock att hvad sålunda är stadgad icke gäller den försäljning till afhämtning, som tillverkare af vin eller maltdrycker idkar å tillverkningsstället.

2) Kringföres vin eller maltdrycker för försäljning utom stadens planlagda område och visar det sig, att oloflig utskänkning därigenom främjas eller oordningar eljest föranledas, kan öfverståthållareämbetet för viss tid eller för alltid förbjuda den, som kringföringen besörjer, äfvensom, där omständigheterna därtill föranleda, den, för hvars räkning försäljningen sker, att till afsalu kring-

föra eller låta kringföra dylika drycker, eller ock föreskrifva sådana inskränkningsrättningar i rätten därtill, som må finnas af omständigheterna påkallade. Förbud, hvarom ofvan är nämnt, är dock ej tillämpligt i fråga om tillverkare af vin eller maltdrycker, då de genom kringföring utbjuda och afyttra sina tillverkningsverkningar inom hus eller å fartyg.

3) Om, sedan beslut, som ofvan i denna § sägs, blifvit delgifvet, försäljning af vin eller maltdrycker sker i strid mot samma beslut, vare ansvar därför såsom i 12 § är för olofflig utskänkning af vin eller maltdrycker stadgad.

4) Därest utom stadens planlagda område vid marknad, läger eller annat vapenöfningsmöte, mönstring eller annan till folksamling föranledande förrättning, eller då eljest större folksamling äger rum, försäljning af vin eller maltdrycker till afhämtning eller medelst kringföring visar sig föranleda oordningar, kan polismyndigheten, därest oordningarne, oaktadt skedd erinran, fortfara, omedelbart förbjuda och, om förhållandet sådant påkallar, förhindra försäljningens fortsättande vid tillfället.

(Öfverståth.-åmb. kung. den 1 dec. 1892.)

§ 16.

1) Påföljd af näringsrättens förlust, förbud mot rörelsens fortsatta bedrivande och inskränkning i försäljningsrätten, hvarom förmåles i 12 § 2 mom., 14 § 1 mom. samt 15 § 1 och 2 mom., gälle, då de drabba man, äfven för hustru och tvärtom, så länge de lefva i äktenskap samman.

2) För förseelse, som mot denna kungörelse med husbondens vetskap begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, ansvare husbonde, likasom vore förseelsen af honom själf begången.

(Öfverståth.-åmb. kung. d. 1 dec. 1892.)

§ 17.

1) Utskänkning af vin eller maltdrycker eller försäljning af sådana drycker, som omnämnas i 6 §, må, äfven då sagda utskänkning eller försäljning för öfrigt är medgifven, i allmänhet ej äga rum från kl. 11 på aftonen till kl. 5 på morgonen under månaden mars och följande månader till och med september samt från kl. 11 på aftonen till kl. 6 på morgonen under återstående delen af året; dock ankommer på öfverståthållareämbetet att, där särskilda omständigheter föranleda behof af utskänkings- eller försäljningstidens inskränkning eller utsträckning, därom särskildt förordna.

2) Sådan utskänkning eller försäljning, som i 1 mom. sägs, vare ej heller tillåten under allmän gudstjänst å sön- och helgdagar.

3) Vin eller maltdrycker må icke å utskänkingsställe utlämnas till den, som synbarligen är öfverlastad, ej heller till den, som är minderårig.

4) Den, som är öfverlastad, får ej utdrifvas från utskänkingsställe, där han vin eller maltdrycker förtärt, eller utan vård lämnas.

5) Sker utskänkning eller försäljning å tid på dygnet, då densamma icke är tillåten, eller brytes eljest mot hvad i denna § är stadgad, vare bot från och med fem till och med trettio kronor.

§ 18.

1) Då utskänkning af vin eller maldrycker sker eller sådan försäljning, som i 6 § afses, äger rum, får dörren till utskänkings- eller försäljningsrummet icke vara läst. Under allmän gudstjänst å sön- och helgdagar äfvensom å tid, då utskänkings- eller försäljningsrättens utöfvande eljest är förbjuden, skall utskänkings- eller försäljningsrummet alltid vara stängdt.

2) Under tid, då utskänkning eller försäljning af nu omnämnda beskaffenhet ej får äga rum, vare innehafvare af utskänkings- eller försäljningsrätten förbjudet att hafva gäster inne i lokalen.

3) Där sådan utskänkning eller försäljning idkas, skall vara anbragt skylt eller tydligt anslag, som utvisa rörelsens beskaffenhet, innehafvarens namn och rättighetens nummer.

4) Bryter någon mot hvad i denna § är stadgadt, vare för hvarje sådan lagöfverträdelse förfallen till böter *från och med fem till och med tjuugu kronor*.

§ 19.

Å tid, då, efter hvad ofvan nämndt är, utskänkings- eller försäljningsställe skall vara stängdt, bör, efter tillsägelse af värden, dennes betjäning eller tillkallad polisbevakning, gäst, som i lokalen sig uppehåller, därifrån genast aflägsna sig, vid bot *från och med två till och med tjuugu kronor*.

§ 20.

Den, hvilken annorlunda än vid måltid åt spisande gäster utborgar vin eller maldrycker att å stället förtäras, vare ej berättigad att därför utsöka betalning.

§ 21.

1) Den, som under tid, då han för förbrytelse mot denna kungörelse är under tilltal ställd, samma förbrytelse fortsätter, skall, när han härtill lagligen varder förvunnen, för hvarje gång stämning därför utfärdats och delgifvits, fällas till de böter, som för sådan förbrytelse äro stadgade.

2) Om böters förvandling och fördelning, om rätt att anställa åtal för öfverträdelse af denna kungörelse samt om öfvervakande i öfrigt af kungörelsens efterlefnad lände till efterrättelse hvad i gällande förordning angående villkoren för försäljning af brännvin är eller varder stadgadt.

§ 22.

Denna kungörelse har icke tillämpning på gästgifvare vid dem i sådan egenskap tillkommande försäljningsrätt och ej heller i allmänhet på dem, som utomhus i *ringa* omfattning, vare sig medelst kringbärande eller från bord eller på annat dylikt sätt, idka försäljning af maldrycker eller öfriga i 6 § omförmälda, icke spirituösa, drycker; dock att hvad i 14 § 3 mom. och 15 § 4 mom. är till förekommande af oordningar stadgadt skall, jämväl i afseende å försäljning

i ringa omfattning utom stadens planlagda område vid ofvan omförmälda tillfällen eller då eljest större folksamling äger rum, lända till efter rättelse.

(Öfverståth.-åmb. kung. d. 1 dec. 1892.)

Öfvergångsstadgande.

De rättigheter att här i staden till förtäring på stället försälja vin, malt-drycker, kaffe eller andra icke spirituösa drycker, som meddelats på grund af kungörelsen den 25 februari 1875, komma att upphöra med nästinstundande september månads utgång.

Stockholm den 31 mars 1886.

GUST. AF UGGLAS.

G. Edgren.
